JE WORDT EEN ANDER
THEATER
BABEL
ROTTERDAM

Stichting Theater Babel Rotterdam

Jaarverslag 2022

Inleiding

Babel kijkt terug op een mooi, uitdagend en succesvol jaar, een jaar waarin we de Corona fase achter ons hebben gelaten en weer volop voor publiek zijn gaan spelen, scholen hebben bezocht en conferenties en internationale plannen eindelijk konden realiseren en uitvoeren.

Theater Babel Rotterdam heeft begin 2022 nog rekening moeten houden met de risico's van een Coronacrisis. Het doel hierbij was om waar mogelijk het werk voort te zetten en tegelijk de risico's te beperken in lijn met de visie en missie van Babel.

We zijn blij dat het ons in 2022 gelukt is om Babel zowel financieel als inhoudelijk gezond te houden.
We zijn, ondanks alle beperkingen, erin geslaagd om onze artistieke producten verder te ontwikkelen door een nieuwe maker Connor Schumacher de kans te geven ervaring op te doen als inclusieve maker ter voorbereiding op een groter project in 2023, zodra mogelijk is weer volop publiek gespeeld maar tegelijk hebben we al onze producten ook online nog steeds een plek gekregen d.m.v. een nieuwe film, livestreams en podcasts.

De activiteiten zijn uitgevoerd op basis van de cultuurplan beschikking 2022 van € 438.100
Door het bestuur en directie is in samenwerking met de gemeente Rotterdam gezocht naar extra gelden. Dat is in 2022 opnieuw gelukt, dankzij een belangrijke bijdrage van de gemeente Rotterdam van € 100.000 ter dekking van het exploitatietekort. Door deze aanvullende subsidie vanuit stedelijk welzijn, is de verhouding tussen zorg en cultuur meer in balans gebracht. Van diverse fondsen heeft Babel aanvullende financiering ontvangen voor het ontwikkelen en onderzoeken van de inclusieve visie van Babel waaronder stichting Droom & Daad, Volkskracht, Creative Europe en het VSB fonds.

Mede hierdoor kon Babel haar interne en externe educatie en theaterproducties voor het grootste deel uitvoeren zoals voorzien.

Babel heeft in 2022 opnieuw een inclusief educatief theateratelier gerealiseerd en uit kunnen voeren. We zijn blij en trots dat het ons gelukt is om jongeren ook in deze Corona tijd in contact te brengen met ons gezelschap. Die inclusieve ontmoetingen zijn een belangrijke kern van ons werk.

De film **'Altijd Alles Anders'** is in januari 2022 in première gegaan op het IFFR en de productie **Theater Babel speelt Romeo's & Julia's** is in najaar 2022 uitgekomen. Ook de internationale ambities zijn in 2022 uitgevoerd in een Rotterdam week i.s.m. 3 internationale partners uit Frankrijk, Ierland en Zweden.

We hebben in totaal **11.885** bezoekers bereikt, dit is inclusief **4.800** digitale kijkers die zijn bereikt door de film en het aanpassen en beschikbaar maken van al onze producten op digitale platforms.

In dit jaarverslag worden de activiteiten omschreven.
De prestaties zijn terug te vinden in het hoofdstuk prestatieraster.

Met dank aan alle mensen die hebben bijgedragen aan Theater Babel Rotterdam.

1 over Theater Babel Rotterdam

Babel is een huis voor inclusieve en exclusieve kunst.
Inclusief omdat we bewust kiezen voor een gemixte samenstellingen van individuen.

1.1 missie

Babel draagt met theatrale en beeldende middelen bij aan de persoonlijke en culturele ontwikkeling van zoveel mogelijk Rotterdammers, ongeacht hun achtergrond, geaardheid of fysiek en geestelijk vermogen. Babel is daarmee uit op een nieuw soort kunst die bestaat uit betekenisvolle interacties. Hierin is 'de ander' weerbarstig en uitdagend aanwezig als onderdeel van de maatschappij en de kunsten. Babel toont wat schuurt en doorgaans verborgen blijft. Het gaat om kunst waarin de maatschappij ongecensureerd vertegenwoordigd is. Onze activiteiten doorbreken de grenzen tussen de zorg en de kunsten zodat de ander daadwerkelijk kan participeren in de culturele wereld. Wij willen bijdragen aan het vergroten van de sociale en culturele ruimte van de ander. Dat is onze bijdrage aan een inspirerende grootstedelijke samenleving, die vrijheid ademt en betrokkenheid wekt.

1.2 visie

Wij menen dat in de huidige samenleving grote groepen vervreemd zijn doordat hun fysieke of verstandelijke beperking als sociale en culturele uitsluitingsgrond werkt. Een grootstedelijke samenleving dient daarentegen de totale diversiteit van haar bevolking te omarmen. Als het goed is heeft iedereen toegang tot een gedeelde sociaal-culturele ruimte. Theater maakt het mogelijk om alledaagse situaties in een nieuwe context te plaatsen. Door de 'artistieke representatie' zet de theatermaker 'het alledaagse' in een nieuw licht. Individuele verhalen stijgen uit boven de particuliere her-vertelling.

Van makers en uitvoerders vraagt dit persoonlijke en maatschappelijke betrokkenheid in combinatie met artistiek vakmanschap. Wij geloven in de intrinsieke waarde van kunst als fundament en doel van ons werk. Theater is direct, vitaal, relativerend, inspirerend, confronterend en verontrustend, maakt taboes bespreekbaar en toont nieuwe handelingsperspectieven en toekomstdromen. Theater is de interactie op de repetitievloer, de uitwisseling van ervaringen & dromen. Het is de verhouding tot onderwerpen & thematieken en de confrontatie met het publiek.

Doordat de ander zijn rol speelt in het maakproces ontstaan er nieuwe verhalen en nieuwe artistieke representatie-vormen. Dit leidt tot voorstellingen met persoonlijke, sociaal-maatschappelijke én artistieke impact. Het is een nieuwe kleur in het professionele werkveld.

1.3 strategie

Babel heeft de missie in 2022 gerealiseerd via de productie en presentaties van theatervoorstellingen een documentaire film en theaterateliers en met de educatie (waaronder valt; trainingen voor al onze spelers, onderzoek en kennisuitwisseling, cultuureducatie & emancipatie) .

In volgende hoofdstukken lichten we toe met welke activiteiten dit is gerealiseerd, voor wie we dat hebben gedaan en welke partners ons daarbij hebben ondersteund.

1.4 bedrijfsvoering & personeel

Paul Röttger is per 22 november 2018 directeur bestuurder van de Stichting met een raad van toezicht model. Röttger stuurt en bewaakt ook als directeur bestuurder de nieuwe ontwikkelingen van Babel, regisseert de producties en is betrokken bij de Academie. De visie en manier van werken van Babel wordt overgedragen aan gastacteurs en vaste acteurs die in dagelijkse trainingen werken aan verbreding, verdieping en/of bestendiging van de inclusieve visie en werkwijze. De gastacteurs worden per seizoen gecontracteerd en nemen als professionele theatermakers delen van de regie van ateliers en educatieve producties voor hun rekening onder begeleiding en coaching van Paul Röttger. Hierdoor ontwikkelt Babel nieuwe makers die leren de inclusieve werkwijze toe te passen en de methodiek verder te ontwikkelen.

De directeur bestuurder voert regelmatig overleg met de medewerkers en evalueert jaarlijks met hen. Dit doet de directeur bestuurder ook met externe belanghebbende waarvan de belangrijkste in 2022 Stichting Pameijer was.

De raad van toezicht evalueert jaarlijks de directeur bestuurder.

De dagelijkse leiding zorgt voor de inhoudelijke invulling en uitvoering van de activiteiten, pr/marketing en de bedrijfsvoering. Waar mogelijk worden de collega's met een beperking betrokken bij de dagelijkse werkzaamheden rondom de producties.

In 2021 was een ad-interim zakelijk leider aangesteld terwijl Babel verder heeft gezocht naar een permanente zakelijk leider die gestart is in mei 2022. Deborah Stolk is per mei de nieuwe zakelijk leider.

- Op donderdag 10 November 2022 was Deborah Stolk als panellid aanwezig tijdens de conferentie Building a House for Inclusion. De paneldiscussie had inclusieve beeldvorming als onderwerp. Er waren ongeveer 125 mensen aanwezig.

De locatie aan de Eendrachtsstraat 81 bevalt Babel zeer goed. Het stimuleert de profilering van de organisatie door de centrale ligging en goede bereikbaarheid in het kloppend hart van Rotterdam.
Het gezelschap is echter hard gegroeid in activiteiten en ambitie waardoor momenteel vrijwel dagelijks twee extra ruimtes moeten worden gehuurd. Om op de lange termijn de kosten hiervan terug te brengen heeft Babel gespaard om een nieuwe repetitiestudio te realiseren. Deze studio was in het najaar 2022 gereed. De ruimte wordt ingezet als repetitiestudio maar ook als ontvangstruimte bar/foyer en expositieruimte bij voorstellingen en activiteiten.

Theater Babel maakt gebruik van een protocol en gedragscode die een verplicht onderdeel vormt van iedere samenwerking. Belangrijke onderdelen van dit protocol zijn algemene gedrags en omgangsregels, een pestprotocol en een protocol voor ongewenst en grensoverschrijdend gedrag. Ook wijst Babel al haar personeelsleden op de mogelijkheden van het landelijke platform MORES waar men zich anoniem kan wenden tot een vertrouwenspersoon. Een verplicht onderdeel van iedere samenwerking met zowel personeel, vrijwilligers als stagiaires is de VOG.

1.5 Governance Code Cultuur

Babel voldoet aan de Governance Code Cultuur. Per november 2018 is het nieuwe raad van toezicht model in werking getreden in plaats van het oude bestuursmodel, de nieuwe statuten zijn geëffectueerd. Directeur-bestuurder is Paul Röttger, hij heeft een contract voor onbepaalde tijd conform de cao Toneel & Dans.

Op 9 maart 2023 heeft de directeur bestuurder de jaarrekening en jaarverslag 2022 vastgesteld.
Op 29 maart 2023 heeft de raad van toezicht de jaarrekening en jaarverslag 2022 goedgekeurd.

De belangrijkste externe belanghebbende van Theater Babel is Stichting Pameijer, deze samenwerking is vastgesteld in een convenant en is geëvalueerd door de directeur bestuurder en de bestuurder van Pameijer.

De Raad van toezicht bestond in 2022 uit : Marco Florijn, Marc Pil en Faryda Hussein.

Het bestuur van Theater Babel heeft besloten de Raad van Toezicht een vacatievergoeding te gaan bieden in 2022. Theater Babel staat in veel opzichten op een belangrijk knooppunt geïnspireerd door ene groeiende ambitie. De vragen aan de RvT en de bijbehorende tijdsinvestering van hen, groeien dan ook fors. Tevens hecht Theater Babel veel waarde aan fair pay en willen hen een onkostenvergoeding bieden.

De organisatie sluit aan bij de gestelde adviezen van de Governance Code Cultuur.

De Raad van toezicht en directeur bestuurder zijn 3 keer bij elkaar gekomen (23-3, 21-9, 7-12). Waar nodig hebben de directeur bestuurder en de Raad van toezicht ook buiten de geplande vergaderingen contact over de voortgang en eventuele dringende kwesties.

De belangrijkste thema's die zijn besproken;

- Jaarverslag en jaarrekening 2021;
- Jaarplan en begroting 2022;
- Corona situatie en consequenties;
- Remuneratie directeur/bestuurder.

1.5.1 Bezoldigingsbeleid directeur/ bestuurder

Het salaris van de directeur bestuurder is gebaseerd op de CAO toneel & dans Schaal 10, regel 12. En valt daarmee onder de maximale WNT norm.

2. Activiteitenoverzicht

Babel realiseert haar activiteiten vanuit vier kerntaken. In samenhang zorgen de kerntaken voor de ontwikkeling en bevordering van inclusieve podiumkunsten. Met onze kerntaken faciliteren en initiëren we artistieke ontwikkeling, interactie met de stad en integratie binnen het culturele veld.

2.1 Kerntaken van Theater Babel Rotterdam

- Het produceren & presenteren van inclusieve interdisciplinaire voorstellingen
- Opleiden en trainen van spelers en makers
- Cultuureducatie & emancipatie
- Onderzoek & kennisdeling

Opleiding

Deze bestond in 2022 uit de wekelijkse scholing van onze vaste acteurs, gastacteurs en theatermakers. In totaal hebben er 28 professionele acteurs met en zonder beperking bij Babel gewerkt en deelgenomen aan de trainingsprogramma's.

Het gezelschap; produceren & presenteren van inclusieve interdisciplinaire voorstellingen

Babel maakt voorstellingen met een inclusieve groep spelers voor zowel regulier publiek als voor het onderwijs en bijzondere doelgroepen. De voorstellingen zijn altijd gebaseerd op universele thema's die direct verbonden zijn met maatschappelijk vraagstukken.

Cultuureducatie & emancipatie

Onze ervaring leert dat in al onze activiteiten de confrontatie met de ander, de kijker of deelnemer ontregelt en daarmee iets nieuws ervaart en leert. Deze ontregeling zetten wij in voor het ervaren en waarderen van inclusieve kunst. Daarmee wil Babel bijdragen aan een emancipatie in de wijze waarop er naar inclusieve kunst wordt gekeken en naar kunstenaars met beperking(en) in het bijzonder. Daarvoor geven we onze acteurs en bezoekers waar mogelijk kaders en handvatten. Dit hebben wij bv richting jongeren gerealiseerd d.m.v. theaterateliers die zich specifiek richten op jongeren uit het onderwijs waarbinnen zij de kunstenaars met een beperking in de klas ontmoette en met hen samenwerkten.

Onderzoek & kennisdeling

Een structurele aanpak op het gebied van inclusieve kunst is nog steeds nieuw en zorgt voor de mogelijkheid de methodiek hiertoe te ontwikkelen. De literatuur over dit vakgebied is beperkt. Door het ontwikkelen van een overdraagbare methodiek kunnen wij bijdragen aan de kennisvergroting op dit gebied. Een belangrijk middel is de samenwerking met onze Europese partners uit Zweden, Frankrijk, Polen, Engeland, Wales en Ierland. Daarnaast zijn belangrijke partners in dit onderzoek de Hogeschool Rotterdam en de Erasmus universiteit.

2.2 zorgeffecten

Babel is een omgeving waar je wordt aangesproken op wat je kunt. Uniek in de aanpak van Babel is dat de beperking niet wordt gemeden, maar als een gegeven wordt beschouwd waarmee wordt gewerkt. In het werkproces zien we voortdurend dat zorgmedewerkers een andere verhouding tot hun cliënten krijgen.

Om dit proces te stimuleren is ervoor gekozen hen niet als leer-werkcoach aan de kant te laten staan maar actief mee te laten werken, leren en spelen in onze producties. Dit draagt in grote mate bij aan een ondersteunende en stimulerende begeleiding, leidt tot empowerment, ontwikkeling en herstel, zodat de spelers met een specifieke beperking sterker en zelfstandiger worden.

Waar in de zorgsector zelf de zorgcoach vooral de grenzen bewaakte is ons doel de spelers te leren zelf aan te geven waar hun grenzen liggen. Hiermee bereiden we onze spelers ook voor op mogelijke rollen en werkzaamheden elders.

3 prestaties & toelichting

JAARPLAN 2022

jaarplan 2022		
Prestatieraster		**Waarvan in Rotterdam**
Aantal producties	18	17
Aantal presentaties	235	230
Aantal bezoekers*	15636	14896
waarvan betalend	6196	5070
Binnenschools		**VO**
Deelnemers		1790
Contacturen		235
speciaal onderwijs		355
MBO		135

**Bezoeken is vanaf cultuurplan 2017-2020 een kengetal en daarmee niet meer afrekenbaar.*

uren open per jaar 2080

SPECIFICATIES

Film Altijd Alles Anders	2425
Samenwerking La Bulle Bleue	36
conferentie Inclusief Onderwijs Bussum	780
Fringe festival Delft	152
EU Rotterdam week	69
Expositie en monologen Joke Ellenkamp	154
BUREN - Pameijer '95 jubileum	376
Slot symposium Onderzoek - ism Hogeschool Artez	104
KOERS VO conferentie inclusief Onderwijs R'dam	132
Theater Babel speelt Romeo's & Julia's	915
digitale kijkers 2022 (you tube)	4800
theaterateliers 2022 voor 70 klassen	1470
film 'zorgvuldig op zoek naar de grens' (vimeo)	1374

REALISATIE 2022

REALISATIE		
Prestatieraster		Waarvan in Rotterdam
Aantal producties	18	16
Aantal presentaties	121	168
Aantal bezoekers	11885	10849
waarvan digitaal	9880	
Binnenschools		**VO**
Deelnemers		2182
Contacturen		221
speciaal onderwijs		275
MBO		320

VERSCHIL 2022

verschil met jaarplan 2022		
Prestatieraster		Waarvan in Rotterdam
Aantal producties	0	-1
Aantal presentaties	-114	-62
Aantal bezoekers	-3751	-4047
Binnenschools	**PO**	**VO**
Deelnemers		392
Contacturen		-14
		-80
		185

3.2 Prestaties

Babel heeft in 2022 11.885 bezoekers bereikt, waarvan 4.800 door middel van onze social media kanalen. De meeste van onze activiteiten zijn gerealiseerd zoals voorzien echter minder vaak vertoond dan voorzien wegens voortdurende Corona maatregelen in het eerste kwartaal van 2022.

Er zijn 18 producties gerealiseerd die in totaal 121 keer gepresenteerd zijn. Dit zijn 114 presentaties minder dan voorzien met als oorzaak geannuleerde activiteiten en opgeschoven productie richting 2023 door Corona in het eerste kwartaal. Met name de Kunstblock avonden zijn in 2022 niet langer doorgaan. Babel ontving 2.385 betalende bezoekers middels de Theaterateliers en de voorstelling Romeo's & Julia's. De digitale livestreams en uitzendingen van Babel zijn gratis aangeboden (dan wel waren de recette voor de organisatie) met als doel om contact te houden met ons publiek en zo laagdrempelig mogelijk toegang te geven tot onze online content.

Educatie

Scholing
28 acteurs met en zonder een beperking speelden in onze producties en volgden 120 dagen gemiddeld 2 lessen/repetities/trainingen per dag. Hiermee scholen wij voortdurend onze acteurs in eigen huis en ontwikkelen zij nieuwe vaardigheden. Deze educatie en trainingen kunnen wij geven dankzij een bijdrage van Pameijer en de bijdrage vanuit Stedelijk Welzijn. Het is een essentieel middel om inclusief te kunnen werken en produceren.

3.3 Prestaties gezelschap

Hieronder omschrijven we de belangrijkste activiteiten van het gezelschap;

- Film documentaire "Altijd Alles Anders'
  Een film van Moois producties en Theater Babel Rotterdam.
  Een kleurrijk en ongepolijst portret van de Rotterdamse theatermaker Paul Röttger, wiens werk al 30 jaar draait om inclusiviteit. Rode draad vormen de repetities van Theater Babel Rotterdam, het gezelschap waarvan hij directeur is. De documentaire toont zijn continue zoektocht naar gelijkwaardige artistieke samenwerking tussen mensen met een grote variëteit in gender, culturele achtergrond, fysieke en mentale gesteldheid en professionaliteit. Röttger is wars van 'aapjes kijken' en streeft naar een resultaat dat verder gaat dan cultureel werk of *community art*. "Het moet vooral kunst zijn." De film neemt uitgebreid de tijd om zijn methode tot inclusieve samenwerking te doorgronden. In interviews met de makers licht de theatermaker zijn werkwijze en drijfveren toe. "Ik wil een wereld waarin mensen die anders zijn niet worden weggestopt, maar zichtbaar zijn en meedoen. Ik maak zo'n wereld met theater."

- Samenwerking La Bulle Bleue
  Naast 6 gastspelers geeft Babel deze cultuurplan periode jaarlijks een of meer (theater)makers de mogelijkheid om een inclusieve (theater-dans-muziek) producties te maken uitgaande van de expertise van de diverse nieuwe makers. Deze nieuwe makers krijgen coaching van Babel met als doel hen te begeleiden bij het inclusieve werk.

- NCOJ Landelijke Conferentie inclusief onderwijs Spant! Theater - 780 bezoekers
  Met samenwerkingspartners in het onderwijs, aangrenzende sectoren en gemeenten is een rijk en gevarieerd programma samengesteld. Theater Babel Rotterdam verzorgde de creatieve opening door een vertoning van de film Altijd Alles Anders en een opening door Paul Röttger. De focus is daarbij gericht op praktijkvoorbeelden in vooral het primair en voortgezet onderwijs, inclusief bijdragen uit het gespecialiseerd onderwijs.

- Fringe festival Delft 152 bezoekers – nieuwe maker project
  Op 4 en 5 juni 2022 was Babel te zien op het Delft Fringe Festival. Onder leiding van nieuwe maker Rohiet Tjon Poen Gie toonde Babel een choreografie gebaseerd op 'Theater Babel speelt Romeo's en Julia's', een regie van Paul Röttger die later in 2022 gespeeld is.

  Begeleid door de Babel band, gebruikte de groep van 11 spelers voornamelijk dans en muziek, maar ook elementen van theater om de volgende vraag te onderzoeken: 'mag je houden van wie je wil houden?'. Hiermee maken zij taboes bespreekbaar zoals de liefde tussen ouderen, intieme relaties tussen mensen met en/of zonder een beperking en homoseksualiteit.

- EU Rotterdam week
  In juni 2022 zijn alsnog alle partners door Theater Babel Rotterdam ontvangen in Rotterdam voor de Rotterdamweek met; workshops, voorstellingsbezoeken en uitwisseling van kennis.

- **Expositie en monologen – Joke Joanne Ellenkamp en haar leven met kunst** 154 bezoekers
  Gedurende 3 dagen toonde Babel een exclusieve expositie van het werk v an een uniek mens ; Joke-Joanne Ellenkamp. Bezoekers konden kijken en luisteren naar haar gedichten en theaterteksten, en kijken naar haar keramiek beelden.

- **BUREN – 376 bezoekers**
  Met BUREN trok theatermaker Brecht Hermans en een inclusieve groep acteurs met en zonder beperking van Theater Babel Rotterdam door het centrum van Rotterdam. Op verschillende ontmoetingsplekken toonden zij scenes rondom het thema BUREN en gingen in gesprek met bezoekers over hun connecties in hun omgeving. Het project was direct gekoppeld aan het jubileum van Pameijer en diende als positief signaal en boodschap om te laten zien dat we in deze moeilijke tijden allen op een eigen manier contact kunnen zoeken en vinden in onze directe omgeving.

- **Slot symposium Onderzoek** i.s.m. Hogeschool 104 bezoekers
  Theater Babel Rotterdam werkte twee jaar lang samen met Theater Klare Taal, Kiemkunst, waarin ook acteurs met en zonder een beperking actief zijn, vier inclusief werkende zelfstandige theatermakers en twee hogescholen (Kenniscentrum Zorginnovatie van Hogeschool Rotterdam en ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten), om meer kennis te vergaren over inclusieve samenwerking in het theater en deze kennis breed toegankelijk te maken.

  Om te doorgronden wat er gebeurt als acteurs met en zonder een beperking samenwerken in een theaterproductie, hebben de onderzoekers meer dan 50 interviews gehouden, met theatermakers, met acteurs met en zonder beperking en met begeleiders. De resultaten zijn samengevat in een tool op https://inclusievesamenwerkinginhettheater.nl .

  Dit onderzoek met de Hogeschool Rotterdam is mede mogelijk gemaakt door bijdragen van regieorgaan SIA en de Gemeente Rotterdam.

  Het inclusieve werk en onderzoek bij Babel is daarbij mede mogelijk gemaakt door het VSB fonds.

- **KOERS VO conferentie inclusief onderwijs** 132 bezoekers
  Tijdens deze stedelijke conferentie voor onderwijspersoneel in Rotterdam, werd de film Altijd Alles Anders vertoond en vond er aansluitend een interview plaats met Paul ter illustratie van het werk van Babel als praktijkvoorbeeld en de visie van Paul op de inclusieve samenleving en inclusief onderwijs in het bijzonder.

- **Theater Babel speelt Romeo's & Julia's** 915 bezoekers
  Regie & concept Paul Röttger

  Deze hedendaagse vertaling van Romeo & Julia liet zien hoe onze samenleving nog steeds onze liefdeskeuzes en mogelijkheden beïnvloed, met name als je 'anders' bent. De voorstelling draaide om de centrale vraag: mag je houden van wie je wil houden? Schurende thema's zoals identiteit, moord, afwijzing en seksualiteit worden bevraagd en uitgedaagd in een multidisciplinaire voorstelling met livemuziek en projecties. Na afloop onze spelers een biologische vegan maaltijd aan het publiek. De voorstelling speelt door in 2023.

  Expositie Romeo's & Julia's
  In samenwerking met Atelier Herenplaats was na de voorstelling in de nieuwe studio een expositie te bezoeken die speciaal is samengesteld n.a.v. de voorstelling. De expositie toont kunst van kunstenaars met een beperking van Galerie Atelier Herenplaats op basis van de thema's identiteit, verliefdheid, seksualiteit en niet mogen leven zoals jij dat wilt.

  Podcast Romeo's & Julia's
  De persoonlijke verhalen uit de voorstelling zijn online gepubliceerd als podcast, omdat per voorstelling wisselende verhalen te zien en te horen waren, kreeg het publiek de mogelijkheid middels de podcasts ook de andere verhalen te beluisteren.

  Campagne Romeo's & Julia's

Een grootse campagne is ingezet om Romeo's & Julia's en het gezelschap Babel zichtbaar te maken in de stad. Vanaf oktober 2023 waren

- **Digitale kijkers** 4.800 kijkers
    - Waaronder ;
        - Film 'zorgvuldig op zoek naar de grens'
        - Film 'Altijd Alles Anders'
        - Podcast 'Romeo's & Julia's

- **Theaterateliers – 2.182 jongeren uit het V.O. en Speciaal onderwijs**
    - In 2022 is een theaterateliers ontwikkeld dat gespeeld is voor 2.182 jongeren.
    - Het doel van de theaterateliers is altijd om het wereldbeeld van de jongeren te verbreden en de ontmoeting te organiseren tussen hen en onze inclusieve cast. Dit gebeurt door middel van een artistieke dialoog. Door het atelier willen we steeds binnen een specifiek thema inzicht veroorzaken bij de acteurs en de jongeren. Ze leren daarbij van elkaar, komen tot nieuwe inzichten over zichzelf, elkaar en de wereld. Deze ateliers sluiten goed aan op het vak burgerschap.
    - **Gespeeld voor 2.182 jongeren**

- **Andere activiteiten in 2022**
    - **"Als je het mij vraagt… "**
      Ervaringen en dilemma's in de langdurige zorg, 42 films, **1.402 kijkers/deelnemers.**

        - De 42 films die Babel eerder produceerde in samenwerking met de Erasmus Universiteit zijn ook in 2022 volop ingezet als educatief materiaal. De tool heet 'Als je het ons vraagt'. Het doel is hiermee dilemma's bespreekbaar te maken en te werken aan kwaliteitsverbetering. De tool bestaat uit de films, die op grond van kwalitatief vooronderzoek zijn ontwikkeld, ze verbeelden de dilemma's vanuit het perspectief van cliënten, naasten en zorgverleners. De films worden ingezet om het gesprek over de dilemma's op gang te brengen. In groepsgesprekken verwoorden cliënten, verwanten en professionals een aantal prioriteiten voor kwaliteitsverbetering. Daarna gaan zij samen oplossingen ontwikkelen en in de praktijk brengen. Zo helpt 'Als je het ons vraagt' om samen de kwaliteit van de woonzorg en de thuiszorg te verbeteren.

4 cultuureducatie & emancipatie

De in de prestaties omschreven theaterateliers en educatieve voorstellingen vallen tevens onder onze cultuureducatie & emancipatie. Het onderdeel cultuureducatie varieert van reflectie op bezochte voorstellingen tot actieve deelname aan workshops bij onze voorstellingen en prestaties. De ervaring is dat de confrontatie met de ander de deelnemer ontregelt. Wij zien in onze cultuureducatie dat het werken met mensen met een specifieke beperking het begin is van het emancipatieproces van de ander.

4.1 doelstellingen

Babel kent ten aanzien van cultuureducatie drie doelen:

- De ontwikkeling van een positieve houding ten aanzien van kunst en cultuur
- Het ontdekken van eigen vaardigheden op het gebied van uitvoerende kunst en cultuur
- Het vergroten van kennis en inzicht op het gebied van kunst en cultuur

De twee doelen ten aanzien van emancipatie zijn gericht op bevordering van participatie:

- De ontwikkeling van het besef dat mensen met een specifieke beperking onderdeel zijn van onze maatschappij

- Het aanzetten van kinderen, jongeren en volwassen tot het opnieuw kijken naar en nadenken over de wereld waarin zij leven en de rol zie zij daarin (kunnen) spelen

4.2 Vormen van cultuureducatie

- Babel organiseert activiteiten rondom voorstellingen; workshop & theaterateliers & ontmoetingen die aansluiten bij de visie van Babel. Hiermee stimuleren we beschouwing, informeren we, gaan in gesprek of nodigen uit tot actieve deelname.

- Samen eten
  De voorstellingen voor regulier publiek worden in de regel afgesloten met een maaltijd. Een team van Babel en de acteurs koken. Acteurs serveren de maaltijd uit en komen zo informeel in contact met het publiek om zo een ontmoeting en interactiviteit te veroorzaken. Ook hier vinden we de ontmoeting tussen het publiek en onze acteurs prioriteit.

- Theateratelier
  Laagdrempelige ontmoetingen in het kader van cultuureducatie & emancipatie organiseren we in de vorm van theaterateliers. Een theateratelier kent een open structuur waar publiek en acteurs samen kunst maken en thema's bespreken. Deze thema's zijn scherp en waar nodig taboedoorbrekend. Denk aan thema's als 'afscheid, '(on)vervulde liefde'.

  Ondanks de Coronacrisis die ons begin 2022 nog beperkte, heeft Babel de theaterateliers in 2022 kunnen realiseren en er zijn 2.182 jongeren bereikt in 70 klassen.

5.3 samenwerking cultuureducatie

Voor cultuureducatie en emancipatie is met de volgende partners samengewerkt:

- Accent Japarastraat
- LMC Zuidwijk
- Albeda college
- Schreuder college
- Hogeschool Rotterdam
- Visio speciaal onderwijs
- VSO de Hoge brug
- Mbo theaterschool
- HPC college
- Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR) - cultuurtraject

Cultuurcoach

Babel ontving subsidie voor de cultuurcoach regeling in 2022. Deze is aangevraagd in samenwerking met het Schreuder College. Vanaf april 2022 zijn, na opheffing van de Corona maatregelen, diverse educatieve activiteiten uitgevoerd waaronder specifieke theaterateliers, digitale en live ontmoetingen met ons gezelschap en dramalessen. Helaas konden de activiteiten door Corona niet volledig worden uitgevoerd.

6 publieksonderzoek

6.1 woonplaats en afkomst

Op verzoek van de Gemeente is in 2022 bijgehouden wat de woonplaats van onze bezoekers is over het totale publieksbereik. Hiertoe is Ticketmatic de voornaamste tool om dit te meten. Aangezien niet alle bezoekers via dit systeem bij onze activiteiten binnenkomen, zijn wij uitgegaan van de percentages die wel gemeten zijn en hebben deze toegepast op onze bezoekersaantallen om zo tot een goede schatting te komen van de gevraagde data.

Publiek woonachtig in Rotterdam	42%
Publiek woonachtig in de regio Z-Holland	53%
Publiek woonachtig in overig Nederland	19%
Publiek woonachtig in het buitenland	28%

6.2 communicatiemiddelen

Op basis van het publieksonderzoek worden marketing- en communicatiebeslissingen genomen en keuzes gemaakt op welke media en locaties te adverteren in met name de social media. Naast een aantal basis communicatie-uitingen (zoals een structurele huisstijl om herkenbaarheid te vergroten) werken we met diverse communicatiemiddelen met als doel om ons bereik en publiek te vergroten en te diversifiëren.

middelen

De website en social mediakanalen zijn de eerste communicatiemiddelen om ons publiek te informeren over onze activiteiten, om actualiteit in beeld te houden wordt actief geschreven en wekelijks nieuws gepubliceerd. De website wordt responsief uitgevoerd volgens het mobile-first principe, wat wil zeggen dat ongeacht op welke apparaat je de website bezoekt, de vormgeving zich aanpast aan het scherm en formaat van de telefoon, i-pad of laptop waar je de website op bekijkt. Daarnaast is Babel actief op Facebook, Twitter en Instagram om ook via deze social mediakanalen haar publiek te betrekken, te zorgen voor interactiviteit en voorgroei.

Regelmatig stuurt Babel een digitale nieuwsbrief naar in totaal 12.000 abonnees, deze nieuwsbrief wordt tevens gedeeld op de sociale media. Tijdens activiteiten wordt wanneer mogelijk live verslag gedaan d.m.v. foto's op de diverse social media en in 2022 zijn daar livestreams, filmpublicaties en podcasts aan toegevoegd om zo in Corona tijd contact te houden met ons publiek.

Onze digitale producties en publicaties samentrokken in totaal 8.586 kijkers en luisteraars.

7 samenwerking

Samenwerken blijft een wezenlijk onderdeel van Babel. We bouwen voort op de samenwerkingsverbanden met de lokale omgeving, met onderwijsinstellingen en het culture veld. Het is een dynamisch netwerk dat voortkomt uit een ondersteunende, aanvullende en inhoudelijke noodzaak. Centraal staat de samenwerking met Pameijer.

7.1 internationaal

Als pionierende instelling vinden wij het belangrijk om over de grens te kijken. In voorgaande jaren resulteerde dit in werkbezoeken aan onder meer Sint-Petersburg en Polen. We hebben inspirerende contacten gelegd en workshops georganiseerd. Deze projecten zouden uitmonden in een groot internationaal festival in Galway 2020. Helaas kon dit festival door de Coronacrisis niet doorgaan. De beschikbare subsidie van Creative Europe is in 2022 (na het digitale festival in 2021) alsnog ingezet in een Rotterdamweek. Deze week vond plaats in het voorjaar van 2022 samen met gezelschappen uit de deelnemende landen; Zweden, Ierland, Frankrijk en Nederland. Eind 2022 is begonnen met de voorbereidingen voor een vervolg aanvraag bij Creative Europe, waarbij Babel de rol van leadpartner op zich neemt.

7.2 Onderzoek Hogeschool Rotterdam

In 2022 is een uitgebreid wetenschappelijk onderzoek naar de methodiek van inclusief theatermaken afgerond. Jeannette Nijkamp is als onderzoeker betrokken bij het project 'Versterking van inclusieve samenwerking binnen het theater.' Hierin wordt onderzocht hoe theatermakers, acteurs met een verstandelijke beperking en acteurs zonder een beperking op een gelijkwaardige manier kunnen samenwerken. Het project is een samenwerkingsverband van Theater Babel Rotterdam met het lectoraat Disability Studies; Diversiteit in Participatie, ArtEZ hogeschool voor de kunsten, het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie Amateurkunst, zes theatermakers/acteurs en zorginstelling Pameijer. Ook de gemeente Rotterdam is bij het project betrokken.

Inclusief werken heeft meerwaarde voor zowel acteurs met als zonder beperking. Babel ziet echter dat er buiten Babel weinig tot geen ervaring is bij theater professionals over hoe zij dit kunnen doen. Babel vindt het van belang te onderzoeken hoe wij ons gedachtengoed en ervaring van inclusief samenwerken kunnen delen en verspreiden in de zorg- en theatersector, maar ook onder de scholieren en studenten van de kunstvakopleidingen in het land.

We concluderen dat er momenteel nog onvoldoende kennis beschikbaar is over welke factoren inclusieve samenwerking binnen het theater kunnen bevorderen. Daarom wordt binnen dit project kennis ontwikkeld om inclusieve samenwerkingsrelaties tussen theatermakers en acteurs met en zonder beperking inzichtelijk te maken en te versterken. Ook wordt een hulpmiddel ontwikkeld dat hierbij kan worden ingezet. Hiertoe wordt onderzoek gedaan binnen drie inclusieve theaterpraktijken waarbij Theater Babel Rotterdam als praktijkvoorbeeld dient, actief meewerkt en -denkt in de onderzoeken en de werkprocessen en zo haar methodieken inzichtelijk maakt en deelt.

Eind 2022 zijn de resultaten van dit onderzoek gepubliceerd: https://inclusievesamenwerkinginhettheater.nl

8. Toelichting op de jaarrekening 2022

Voor de periode 2021-2024 is in het kader van het Cultuurplan een subsidie toegekend van € 438.100 door de dienst Kunst & Cultuur. Als aanvulling op deze subsidie is voor het jaar 2022 bij de afdeling Stedelijk Welzijn van de gemeente Rotterdam, een aanvullende subsidie toegekend van € 100.000 ter dekking van het exploitatietekort.

Naast deze subsidies ontving Babel een bijdrage van € 35.000 van Stichting Neyenburgh. En van diverse fondsen een totaalbedrag van € 166.971.

Meerjarige subsidie
Van het VSB ontvingen wij een subsidie voor een periode van 3 jaar à € 75.000, € 25.000 hiervan is ingezet in 2022. Dit betrof ook het laatste jaar van deze meerjarige subsidieafspraak. Ook is er een meerjarige subsidieafspraak gemaakt met de Stichting Droom en Daad. Deze subsidie loopt van juni 2022 tot en met mei 2025. In totaal gaat het om €300.000. In 2022 wordt €58.333 hiervan ingezet.

Theater Babel Rotterdam is blij dat het met deze subsidies en donaties uitvoering kon geven aan het jaarplan. In de jaarrekening wordt een financiële verantwoording afgelegd voor de besteding van deze subsidies en overige ontvangen middelen.

In 2022 is een negatief resultaat uit gewone bedrijfsvoering geboekt van: € 6.655

	Jaarrekening 2022		Begroting 2022	
Totaal eigen inkomsten + verkregen bijdrage uit private middelen	€ 303.875	35,3%	€ 303.114	36,1%
Subsidies	€ 556.738	64,7%	€ 535.860	63,9%
Totaal inkomsten	€ 860.613	100,0%	€ 838.974	100,0%
Totaal lasten	€ 866.851	100,7%	€ 838.974	100,0%
Saldo rente	€ -417			
Resultaat	€ -6.655	-0,77%	€ 0	-%

	Jaarrekening 2022	Begroting 2022
Directe opbrengsten	€ 155.542	€ 161.523
Overige bijdrage uit private middelen	€ 148.333	€ 141.591
Rentebaten	€ 0	€ 0
Totaal onder 1	€ 303.875	€ 303.114

Veranderingen ten opzichte van de begroting 2022;

A. Opbrengsten

In het boekjaar 2022 zijn minder presentaties gerealiseerd dan in de begroting was opgenomen. Door de coronacrisis lag in het eerste kwartaal een deel van het werk stil en we mochten wij geen bezoekers ontvangen. De begrootte recette en publieksinkomsten waren wel iets hoger ingeschat dan in 2021. Maar vielen toch lager uit dan begroot was. Dit komt doordat er is gekozen om de productie 'Romeo's en Julia's' uit te laten komen in het najaar van 2022, in plaats van het voorjaar.

B. Bijdragen
In totaal is er 4,1% meer aan bijdragen gerealiseerd. De bijdrage vanuit het cultuurplan is hoger uitgevallen dan de daarover gemaakte afspraken.

De gevraagde subsidie bij de afdeling Stedelijk Welzijn van de gemeente Rotterdam (B4) is in totaal € 100.000, -. De intentie uitgesproken om deze subsidie ter dekking van het exploitatieresultaat gedurende de gehele cultuurplanperiode 2021 – 2024 te verstrekken.

C. Beheerslasten
C1. De kosten wijken marginaal af van de begroting. In 2022 is er naast de directeur bestuurder een zakelijk leider aangesteld. De ad interim zakelijk en de zakelijk leider zijn tijdelijk tegelijkertijd actief geweest, wat zorgt voor hogere kosten. Ondanks deze extra kosten komt het totaal niet hoger uit. Vooral de lager uitgevallen algemene zaken zorgen ervoor dat de hogere kosten van de directie niet zorgen voor een overschrijding van deze begrotingspost.

C2. De kantoorkosten van 2022 zijn vergelijkbaar met de kosten uit 2021, maar wel een stuk lager dan begroot. We hebben de post onvoorzien niet aan hoeven spreken en ook de opleidingskosten van medewerkers is dit jaar niet gebruikt. Wel zijn de huisvestingslasten iets hoger dan begroot. Dat komt door de uitloop van de verbouwing die gestart is in 2021.

D. Activiteitslasten
De activiteitenlasten personeel en materieel vallen iets hoger uit dan begroot, namelijk 1,1 %. Deze afwijking is verwaarloosbaar. Omdat ervoor gekozen is om langer door te gaan met repetities en later uit te komen met de voorstelling, kostte dit extra uren voor de gastacteurs.

Algemene reserve en overige reserves:
Een deel van de bestemmingsreserve is ingezet voor het project Romeo's en Julia's. De reservepost van 'vervanging techniek' en 'nieuwe projecten' komt daarmee te vervallen.

Er is voor gekozen om de algemene reserve terug te brengen naar € 20.000, -. Dit om te zorgen dat Babel in de toekomst toch nog genoeg ruimte heeft om onvoorziene kosten op te vangen.

De nieuwe verdeling van de bestemmingsreserve zal er als volgt uit komen te zien.

Energiekosten	€	8.000
Nieuwe makers en het Henkes project	€	18.333
Totaal bestemmingsreserves	€	26.333

We kiezen ervoor om de bestemmingsreserve van de energiekosten te laten staan. De kosten stijgen en er is nog steeds een hoge mate van onzekerheid over de ontwikkeling van de energiekosten. Babel heeft een vast energiecontract dat loopt tot eind 2023, dus de bestemmingsreserve zal blijven staan tot en met 2024. Een deel van de subsidie van Droom en Daad wordt meegenomen naar 2023. De projecten 'Nieuwe makers' en het 'Henkes project' zullen door dit bedrag gefinancierd worden.

Het eigen vermogen is in 2022 met 25% afgenomen.